

Meddwl am y Dyfodol

Dysgu drwy gysylltiadau rhyngwladol
ymhen 40 a 200 mlynedd

**Lleol a Byd-eang
(Blwyddyn 10-11)**

Tabl Cynnwys

Cyflwyniad	03
Amdanom ni	04-05
Diben yr Adnodd	06-07
Sut i Ddefnyddio'r Adnodd Hwn	08
Dadansoddiad o weithgareddau	09
Cynllun Gwers	10-16
Adnodd	17-18
Adnodd	19-20

Cydnabyddiaethau

Wedi'i ddatblygu mewn partneriaeth gan Taith, Llywodraeth Cymru, a Dolen Cymru Lesotho, mae'r adnodd hwn wedi'i lywio gan leisiau a phrofiadau bywyd cymunedau, addysgwyr, a phobl ifanc yng Nghymru a Lesotho.

Croeso i

Meddwl am y Dyfodol

Adnoddau Lleol a Byd-eang

Mae'r adnodd hwn yn helpu disgyblion i archwilio'r thema Cymuned Leol a Byd-eang (nawr ac yn y gorffennol) trwy hunaniaeth, perthyn (cynefin), tegwch a gwerthoedd.

Mae'n meithrin hyder wrth ddeall sut mae cymunedau'n gwneud penderfyniadau a sut mae perthyn yn cael ei fynegi yng Nghymru a Lesotho.

Amdanom Ni

Dolen Cymru yw cyswllt cyfeillgarwch rhyngwladol hynaf Cymru. Ers 1985, mae Dolen Cymru wedi meithrin perthnasoedd rhwng Cymru a Lesotho drwy addysg, diwylliant, iaith, iechyd a phrosiectau cymunedol.

Ystyr yr enw Dolen yw “cyswllt” neu “gysylltiad”, ac mae cysylltiad wrth wraidd popeth maen nhw'n ei wneud.

Ers dros ddeugain mlynedd, mae Dolen Cymru wedi:

- helpodd athrawon Cymraeg a Basotho i ddysgu oddi wrth ei gilydd
arall
- partneriaethau ysgol a dosbarthiadau wedi'u cefnogi
cyfnewidfeydd
- adnoddau wedi'u datblygu sy'n dathlu gwerthoedd a
rennir a
hanesion
- creu cyfleoedd i bobl ifanc adeiladu
hyder ac ymwybyddiaeth fyd-eang
- cysylltiadau cymunedol wedi'u cryfhau trwy gyfeillgarwch,
parch a thegwch.

Meddwl am y Dyfodol

Pam Cymru ↔ Lesotho?

Er bod Cymru a Lesotho yn lleoedd gwahanol iawn, mae tebygrwyddau trawiadol:

- hunaniaeth ddiwylliannol gref
- ieithoedd a thraddodiadau cyfoethog
- ymdeimlad dwfn o gymuned a pherthyn
- hanes o wydnwch ac undod
- cariad at gerddoriaeth, adrodd straeon a thirwedd

Mae gwaith Dolen Cymru yn dod â'r edafedd cyffredin hyn at ei gilydd fel y gall plant ddysgu:

“Mae pwyl ydym ni yn cael ei siapio gan y lleoedd rydyn ni’n perthyn, y straeon rydyn ni’n eu rhannu, a’r gwerthoedd rydyn ni’n byw yn ôl.”

Ein nod mewn addysg

Mae Dolen Cymru yn cefnogi athrawon drwy ddarparu adnoddau ymarferol, sy'n cyd-fynd â'r cwricwlwm ac sy'n:

- ✓ dathlu hunaniaeth, iaith a diwylliant
- ✓ hyrwyddo tegwch, parch a chynhwysiant
- ✓ helpu plant i wneud cysylltiadau rhwng Cymru a Lesotho
- ✓ meithrin hyder a chwilfrydedd
- ✓ annog dinasyddiaeth fyd-eang a dealltwriaeth gwrth-hiliol

Mae'r adnodd hwn yn rhan o'r weledigaeth gyffredin honno.

Diben yr Adnodd

Mae'r adnodd hwn yn canolbwyntio ar thema Lleol a Byd-eang, tra hefyd yn archwilio hunaniaeth, cynefin (perthyn), tegwch, a gwerthoedd cymunedol. Fe'i cynlluniwyd trwy lens gwrth-hiliol ac mae'n cynnwys cymhwysedd digidol ystyrlon trwy gydweithio ag ysgol bartner yn Lesotho.

Mae'r gweithgareddau'n cefnogi meysydd allweddol o Gwricwlwm Cymru ar draws y Dyniaethau, leithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu, y Celfyddydau Mynegiannol a'r Fframwaith Cymhwysedd Digidol, gan helpu disgyblion i ddeall y gorffennol wrth fyfyrion ar bwy ydyn nhw heddiw.

Gwerthoedd Craidd

Cysylltiad Diwylliannol

Mae'r adnodd hwn yn cryfhau dealltwriaeth disgyblion o'u hunaniaeth eu hunain wrth feithrin cysylltiadau ystyrlon rhwng Cymru a Lesotho.

Mae'n hyrwyddo chwilfrydedd, parch a balchder mewn treftadaeth ddiwylliannol.

Cymuned

Mae'r gweithgareddau'n annog tegwch, empathi a gwneud penderfyniadau sy'n cael eu harwain gan werthoedd. Mae disgyblion yn archwilio sut mae cymunedau yn y gorffennol a'r presennol yn gweithio i gadw pobl yn ddiogel, wedi'u cynnwys a'u trin â pharch.

Diben yr adnodd

Pryd i ddefnyddio'r Padlet

Padlet a rennir rhwng eich ysgol a dosbarth partner yn Lesotho yw hwn.

Sganiwch y cod QR isod i gael mynediad at y Padlet a'i bostio yn y golofn gywir.

Gall athrawon arddangos postiadau ysgolion partner i'r dosbarth fel y gall disgyblion gymharu syniadau, cyfnewid meddyliau a dysgu oddi wrth ei gilydd.

Gallwch ddefnyddio'r Padlet i rannu myfyrdodau terfynol disgyblion.

Beth i'w uwchlwytho

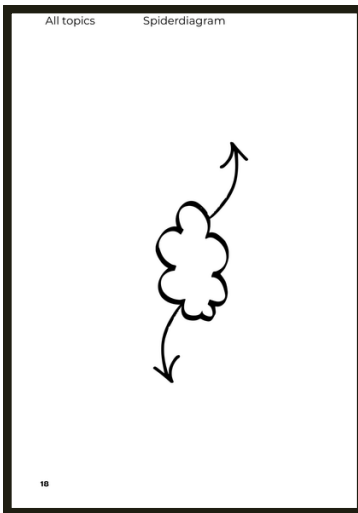
Meddwl yn y Dyfodol, Meddwl yn y Dyfodol, Meddwl yn y Dyfodol

Dylai disgyblion rannu syniadau am sut y gallai bywyd fod yn decach neu'n well yng Nghymru a Lesotho yn y dyfodol.

Padlodd

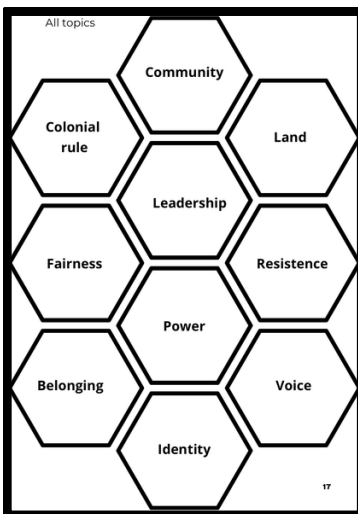
Sut i ddefnyddio'r adnoddau

Gellir cyflwyno'r pecyn hwn fel dilyniant llawn o wersi, fel sesiynau unigol, neu ochr yn ochr â'r testunau cysylltiedig.

Mae pob pwnc yn cynnwys:

- Amcan dysgu clir
- Canllawiau addysgu cam wrth gam
- Syniadau gwahaniaethu a dilyniant
- Adnoddau gweithgareddau disgyblion
- Tasg myfyrio neu dasg ymadael

Gall athrawon ddilyn y drefn awgrymedig neu ddewis gweithgareddau i gyd-fynd â ffocws eu cwricwlwm a'r amser sydd ar gael. Mae codau QR drwy gydol y pecyn hwn yn rhoi mynediad ar unwaith i'r deunyddiau sydd eu hangen arnoch i gyflwyno pob gwers yn hyderus.

Testun cydymaith

Darperir testunau cydymaith i athrawon gyfeirio atynt i gryfhau gwybodaeth am y pwnc ac nid ydynt wedi'u bwriadu i'w defnyddio'n uniongyrchol gan ddisgyblion.

Dadansoddiad o weithgareddau

Mae ein rhaglen yn cynnwys

Mae disgyblion yn rhannu eu gwaith gyda dosbarth partner yn Lesotho drwy uwchlwytho lluniadau, capsiynau neu nodiadau llais am eu cartref, ysgol neu symbolau. Mae gweld postiadau ei gilydd yn helpu disgyblion i archwilio hunaniaeth a pherthyn o safbwynt byd-eang, gan gefnogi dull gwrth-hiliol, sy'n seiliedig ar berthnasoedd.

Cymru Gynnar

Syniadau Addysgu

Amcan Dysgu:

Archwilio sut y dangosodd pobl yng Nghymru gynnar a Lesotho hunaniaeth, perthyn a thegwch, a chymharu sut mae arweinwyr a chymunedau yn gwneud penderfyniadau teg.

Cyd-destun

Mae disgyblion yn archwilio sut y tyfodd cymunedau yng Nghymru a Lesotho trwy degwch, cydweithrediad a gwerthoedd cyffredin, a pham mae'r ddau hanes yr un mor bwysig heddiw.

Cychwynnwr

Tasg:

Creu diagram pry cop. Map meddwl o'r lleoedd, pobl, diwylliannau, ieithoedd, gwerthoedd a phrofiadau sy'n llunio eich hunaniaeth.

Awgrym: Beth sy'n ffurfio pwy ydych chi?

"Beth sy'n gwneud i chi deimlo eich bod chi'n perthyn, a beth sy'n eich helpu chi i deimlo eich bod chi'n perthyn?", Pa bobl, lleoedd, diwylliannau, ieithoedd a phrofiadau sy'n llunio pwy ydych chi, a ble rydych chi'n teimlo eich bod chi'n perthyn?

Gweithgaredd 1

Mae myfyrwyr yn darllen dau ddarn testun cydymaith byr, darn A: Cymru Gynnar a darn B: Geni Cenedl

Tasg: Anodiwch y ddau destun ar gyfer:

- Gwerthoedd a ddangosir (tegwch, undod, amddiffyniad, cyfiawnder)
- Camau gweithredu arweinyddiaeth
- Sut y cafodd hunaniaeth gymunedol ei hadeiladu
- Tystiolaeth o berthyn / cynefin

Gweithgaredd 2

Mae myfyrwyr yn cymharu Cymru a Lesotho gan ddefnyddio map hecsagonol.

Trefnwch hecsagonau wedi'u labelu fel bod syniadau cysylltiedig yn cyffwrdd, gan greu gwe sy'n dangos sut mae arweinyddiaeth, tegwch, hunaniaeth a pherthyn yn cysylltu ar draws y ddwy wlad.

Ysgrifennwch 2–3 brawddeg yn egluro'r cysylltiadau cryfaf a sut mae'r gorffennol yn ein helpu i ddeall hunaniaeth a pherthyn heddiw. [Adnodd t.17](#)

Gweithgaredd 3

Gan ddefnyddio dolenni pellach cymeradwy ond yn cadw popeth yn ddiogel i oedran. Mae myfyrwyr yn defnyddio un ddolen o restr yr athro, yn dod o hyd i un manylyn ychwanegol am: Cymru Gynnar neu Lesotho Gynnar.

Yna maen nhw'n ateb:

1. Pa ffaith newydd wnaethoch chi ei darganfod?
2. Sut mae'n cyd-fynd â'r testun cysylltiedig neu'n ei herio?
3. Beth mae hyn yn eich helpu i ddeall am hunaniaeth neu degwch?

Cymru Gynnar

Syniadau Addysgu

Amcan Dysgu:

Archwilio sut y dangosodd pobl yng Nghymru gynnar a Lesotho hunaniaeth, perthyn a thegwch, a chymharu sut mae arweinwyr a chymunedau yn gwneud penderfyniadau teg.

Cyd-destun

Mae disgyblion yn archwilio sut y tyfodd cymunedau yng Nghymru a Lesotho trwy degwch, cydweithrediad a gwerthoedd cyffredin, a pham mae'r ddau hanes yr un mor bwysig heddiw.

Gweithgaredd 4

Mae myfyrwyr yn troi eu dadansoddiad + dadl yn ddarn caboledig:

1. "Paratowch araith fer ar gyfer uwchgynhadledd ieuenctid: Beth all Cymru a Lesotho ddysgu i'w gilydd am degwch, perthyn ac arweinyddiaeth? Defnyddiwch enghreifftiau o'r ddau destun i gefnogi eich neges."
2. "Ysgrifennwch erthygl fer yn egluro un peth a ddysgom o'r Gymru Gynnar ac un peth a ddysgom o stori Moshoeshe, a sut y gall y syniadau hyn ein helpu i greu cymunedau tecach a mwy croesawgar heddiw."
3. Ysgrifennwch araith fer i fyfyrwyr iau yn egluro beth all Cymru Gynnar a Lesotho Gynnar ei ddysgu inni am degwch a pherthyn.

Rhaid cynnwys:

Dyfyniad neu gyfeiriad o ffynhonnell Cymru Gynnar a Geni Cenedl.

Cerdyn Allanfa Meddwl yn y Dyfodol

Awgrym:

Beth all Cymru a Lesotho ddysgu i'w gilydd am adeiladu cymunedau lle mae pawb yn perthyn?

Recordiad llais myfyriwr 30-60 eiliad.

Padlodd

https://padlet.com/Dolen_Cymru/local-and-global-k84f3vovo7w36z8

Gallwch uwchlwytho lluniadau gyda neu heb gapsiwn byr neu fyfyrdd uwchlwytho neu nodyn llais.

Gall athrawon ddangos postiadau Padlet yr ysgol bartner i'r dosbarth, gan ganiatáu i ddisgyblion gyfnewid gwaith, cymharu syniadau a dysgu oddi wrth ei gilydd.

Bwyd

Syniadau Addysgu

Amcan Dysgu:

Archwilio sut y dangosodd pobl mewn bwyd lleol a byd-eang hunaniaeth, perthyn a thegwch, a chymharu sut mae arweinwyr a chymunedau yn gwneud penderfyniadau teg.

Cyd-destun

Mae bwyd yn dangos diwylliant a pherthyn. Yng Nghymru a Lesotho, mae traddodiadau bwyd yn adlewyrchu tir, gwybodaeth deuluol, a chyfrifoldeb a rennir.

Cychwynnwr

Tasg:

Crëwch ddiagram Pry Cofnod Bwyd sy'n dangos bwydydd sy'n llunio'ch hunaniaeth (e.e. prydau teuluol, bwydydd bob dydd, bwydydd diwylliannol neu grefyddol, bwydydd dathlu, bwydydd sy'n gysylltiedig â lle neu atgof).

Awgrym:

Pa fwydydd sy'n eich cysylltu â phobl, lle, diwylliant, neu berthyn, a pham?

Gweithgaredd 1

Mae myfyrwyr yn darllen dau destun cydymaith byr:

Bwyd yng Nghymru a Bwyd yn Lesotho.

Tasg:

Anodiwch y ddau destun ar gyfer y gwerthoedd a ddangosir, sut mae bwyd yn cysylltu â thir, hinsawdd, neu hanes, sut mae arferion bwyd yn creu perthyn, ac unrhyw dystiolaeth o degwch neu anghydraddoldeb o ran mynediad at fwyd.

Gweithgaredd 2

Mae myfyrwyr yn cymharu Cymru a Lesotho gan ddefnyddio map hecsagonol.

Tasg:

Defnyddiwch hecsagonau wedi'u labelu (e.e. cynhyrchu bwyd, tir, hinsawdd, cymuned, mynediad, tegwch, hunaniaeth, perthyn) i drefnu syniadau cysylltiedig fel eu bod yn cyffwrdd. Ysgrifennwch 2–3 brawddeg yn egluro sut mae systemau bwyd yn llunio hunaniaeth a pherthyn, gan gynnwys un tebygrwydd allweddol ac un gwahaniaeth rhwng Cymru a Lesotho. Adnodd t. 17

Gweithgaredd 3

Gan ddefnyddio dolen a gymeradwywyd gan yr athro, mae myfyrwyr yn dod o hyd i un manylyn ychwanegol am fwyd yng Nghymru neu Lesotho ac yn egluro'r hyn a ddysgon nhw, sut mae'n cefnogi neu'n herio'r testun cysylltiedig, a'r hyn y mae'n ei ddangos am degwch, mynediad, neu gymuned.

Bwyd

Syniadau Addysgu

Amcan Dysgu:

Archwilio sut y dangosodd pobl mewn bwyd lleol a byd-eang hunaniaeth, perthyn a thegwch, a chymharu sut mae arweinwyr a chymunedau yn gwneud penderfyniadau teg.

Cyd-destun

Mae bwyd yn dangos diwylliant a pherthyn. Yng Nghymru a Lesotho, mae traddodiadau bwyd yn adlewyrchu tir, gwybodaeth deuluol, a chyfrifoldeb a rennir.

Gweithgareddau Dolenni Pellach

Dolenni ar gyfer gweithgaredd 3 uchod.

[Prehistoric Wales | Cadw](#)

[Podlediad Cymru Hynafol](#)

[Cymru Rufeinig](#)

[Seintiau Cymru](#)

[10 Ffaith am Dewi Sant](#)

[Rhodri Mawr](#)

[Brenhinoedd Mawr Cymru Gynnar](#)

Bwyd

Syniadau Addysgu

Amcan Dysgu:

Archwilio sut y dangosodd pobl mewn bwyd lleol a byd-eang hunaniaeth, perthyn a thegwch, a chymharu sut mae arweinwyr a chymunedau yn gwneud penderfyniadau teg.

Cyd-destun

Mae disgyblion yn archwilio sut y tyfodd dwy gymuned, Cymru a Lesotho, trwy degwch, cydweithrediad a gwerthoedd cyffredin, a sut mae'r syniadau hyn yn dal i lunio hunaniaeth heddiw.

Gweithgaredd 4

Dewiswch un dasg:

ysgrifennwch erthygl, araith, neu esboniad ar fwyd yng Nghymru a Lesotho, gan ddangos sut mae bwyd yn adlewyrchu hunaniaeth, perthyn, a thegwch heddiw. Rhaid i'ch ymateb gyfeirio at y ddau destun, cynnwys barn glir, dangos tegwch neu fewnwelediad gwrth-hiliol, a gorffen gyda datganiad sy'n edrych ymlaen at y dyfodol.

Mini-Gyfarfod Llawn Meddwl yn y Dyfodol

Awgrym:

Pa newidiadau sydd eu hangen er mwyn i systemau bwyd gefnogi tegwch, perthyn a chynaliadwyedd yn y dyfodol? Dewis allbwn:

- poster digidol
- manifest
- araith fer
- adlewyrchiad sain

Padlodd

https://padlet.com/Dolen_Cymru/local-and-global-k84f3vovo7w36z8

Gallwch uwchlwytho lluniadau gyda neu heb gapsiwn byr neu fyfyrdd uwchlwytho neu nodyn llais.

Gall athrawon ddangos postiadau Padlet yr ysgol bartner i'r dosbarth, gan ganiatáu i ddisgyblion gyfnewid gwaith, cymharu syniadau a dysgu oddi wrth ei gilydd.

Cychwynnwr

Creu diagram pry cop gan gynnwys:

- dillad bob dydd
- gwisg ddiwylliannol neu grefyddol
- eitemau symbolaidd
- dillad sy'n gysylltiedig â dathliad, gwrthsafiad, neu falchder

Awgrym:

Sut mae'r hyn y mae pobl yn ei wisgo yn dangos hunaniaeth, gwerthoedd, neu berthyn?

Gweithgaredd 1

Tasg:

Anodiwch y ddau destun at ddiben dillad (e.e. swyddogaeth, symbolaeth, amddiffyniad), cysylltiadau â hanes, tir, neu bŵer, sut mae gwisg yn mynegi neu'n amddiffyn hunaniaeth, a sut mae dillad yn cael eu cynrychioli.

Gweithgaredd 2

Gan ddefnyddio map hecsagonol, mae myfyrwyr yn cymharu gwisg genedlaethol yng Nghymru a Lesotho.

Trefnwch y hecsagonau wedi'u labelu fel bod syniadau cysylltiedig yn cyffwrdd, gan ddangos sut mae dillad yn mynegi hunaniaeth, gwerthoedd a pherthyn ym mhob cyd-destun. Ysgrifennwch 2–3 brawddeg yn egluro'r cysylltiadau cryfaf. Adnodd t. 17

Gweithgaredd 3

Gan ddefnyddio un ddolen gymeradwy, ymchwiliwch i draddodiad dillad Cymreig neu eitem ddillad Basotho.

Ateb:

1. Beth yw ei bwrpas neu ei ystyr?
2. Sut mae wedi cael ei gynrychioli neu ei gamddeall?
3. Beth mae hyn yn ei ddweud wrthym am bŵer, llais, neu hunaniaeth?

Adnodd t. 13

Gwisg genedlaethol

Syniadau Addysgu

Amcan Dysgu:

Archwilio sut roedd pobl mewn gwisg genedlaethol leol a byd-eang yn dangos hunaniaeth, perthyn a thegwch, ac i gymharu sut roedd arweinwyr a chymunedau yn gwneud penderfyniadau teg.

Cyd-destun

Mae gwisg genedlaethol yn dangos hunaniaeth a pherthyn. Yng Nghymru a Lesotho, mae dillad traddodiadol yn adlewyrchu hanes, amgylchedd a gwerthoedd cymunedol.

Gwisg genedlaethol

Syniadau Addysgu

Amcan Dysgu:

Archwilio sut roedd pobl mewn gwisg genedlaethol leol a byd-eang yn dangos hunaniaeth, perthyn a thegwch, ac i gymharu sut mae arweinwyr a chymunedau yn gwneud penderfyniadau teg.

Cyd-destun

Mae gwisg genedlaethol yn dangos hunaniaeth a pherthyn. Yng Nghymru a Lesotho, mae dillad traddodiadol yn adlewyrchu hanes, amgylchedd a gwerthoedd cymunedol.

Gweithgaredd 4

Dewiswch un dasg:

1. Erthygl: Sut mae gwisg yn cyfleu hunaniaeth yng Nghymru a Lesotho?
2. Araith: Pam mae parchu traddodiadau dillad yn bwysig?

Cerdyn Meddwl yn y Dyfodol ac Allanfa

Awgrym:

Sut gall dillad helpu i amddiffyn hunaniaeth ddiwylliannol wrth feithrin parch mewn byd globaleiddiedig?

Dewis allbwn:

- briff dylunio
- cysyniad gweledol
- maniffesto
- adlewyrchiad wedi'i recordio

Padlodd

. https://padlet.com/Dolen_Cymru/local-and-global-k84f3vovo7w36z8

Gallwch uwchlwytho lluniadau gyda neu heb gapsiwn byr neu fyfyrdd uwchlwytho neu nodyn llais.

Gall athrawon ddangos postiau Padlet yr ysgol bartner i'r dosbarth, gan ganiatáu i ddisgyblion gyfnewid gwaith, cymharu syniadau a dysgu oddi wrth ei gilydd.

Cymuned

**Rheol
drefedigaethol**

Tir

Arweinyddiaeth

Tegwch

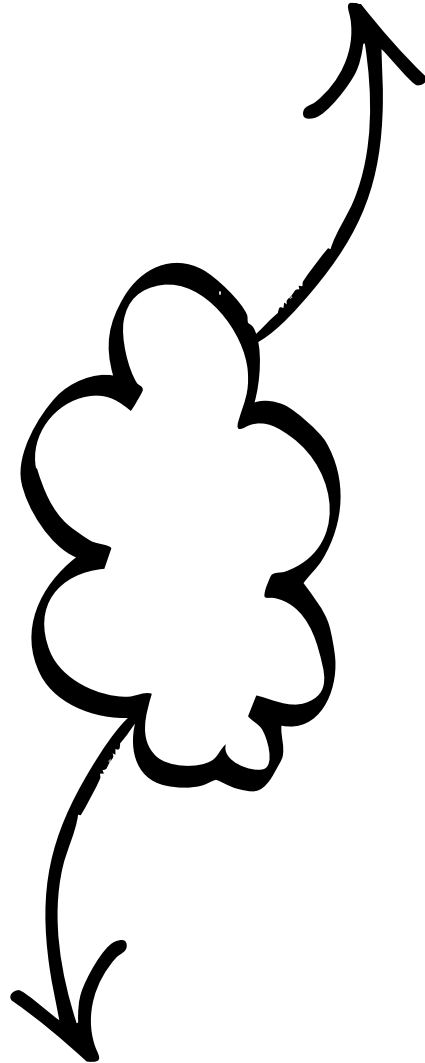
Gwrthwynebiad

Pŵer

Perthyn

Llais

Hunaniaeth

CYSYLLTIADAU PELLACH

LESOTHO

Y Groes - Symbol o Undod

Gwisg Basotho Traddodiadol | Helpwch Lesotho

Beth yw Shweshwe/Shoeshoe? - Makotis Affrica

Stori Seshoeshoe

Ffasiwn Shweshwe 2024: Patrymau Beiddgar a
Dyluniadau Cyfoes

Yr Amgueddfa Brydeinig

Amgueddfa ac Archifau Morija

Dylunwyr Basotho Ifanc

Dyluniad blanced Basotho

CYSYLLTU Â NI

Dolen Cymru Discover more
about Wales–
Partneriaeth Lesotho:

<https://www.dolencymru.org>

Dysgu mwy am Taith
rhyngwladol
cyfleoedd dysgu:

<https://www.taith.cymru>

CYSYLLTIADAU PELLACH

CYMRU

Gwisg draddodiadol Cymru Wales.com

Cymru Hynafol Pennod 05 - Crefydd, Myth a Defod yn Oes yr Haearn

Blancedi Cymreig - Harddwch, Cynhesrwydd, ac Ychydig o Gartref

Sut i Wehyddu ar Wŷdd Cardbord: 9 Cam (gyda Lluniau) -
Cyfarwyddiadau

Diwydiant Gwlân Cymru - Llyfrgell Genedlaethol Cymru

Dolenni Podlediad

Bwyd yng Nghymru a Lesotho1

Bwyd yng Nghymru

Bwyd

Gwisg draddodiadol Cymru a Basotho

Gwisg Basotho

Gwisg Gymreig

Geni Cenedl a Chymru Gynnar

Geni cenedl

Dysgu Gyda'n Gilydd, Gwella Gyda'n Gilydd

[Arolwg adborth](#)

Mae'r adnodd hwn yn tyfu drwy brofiad a rennir. Sganiwch i helpu i lunio'r rhifyn nesaf.